

გაზეთი «ისარი» ერთი წლით დიან რევილიში 7 მან., ნახევარი წლით—4 მან., ერთი თვით რევილიში—75 კაპ. რევილის გარეშე—80 კაპ. გაზეთის გამწვანება შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიგებში განხილვის ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პერიოდით დღის 15 კაპ.; უკანასკნელზე—10 კაპ., სამკლავიანი განხილვის დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 5 საათამდე დღის 8 მან., ხუთი საათის შემდეგ—მეტი.

სულთწერილი წერილები არ დაიბეჭდება. დაბეჭდვა მხოლოდ წერილებს და კორექტივებს შეეძლება რედაქციის დიდი რაოდენობის და დაბეჭდვის შემთხვევაში დასაბუთების საჭიროებას. წერილების მიზანმიმართულად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე კვანძების გარდა, დღის 11 საათამდე ნაქვედ დღის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა რევილიდან რევილის გარეშე დღის 1 მან., ხალხი ხევაგან—40 კაპ. დასაბუთება უნდა იყოს 5 კაპ. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: რევილი, ვილნიკის ქუჩა, № 1. ფელტის ადრესი: Тифлиς, редакция «ИСАРИ».

ოთხშაბათი, დეკემბრის 19-ს
ყოველდღიური სამკლავი ალექსანდრეს
გადაცვალების ორმოცის თავზე, გადახდილი იქნება წირვა და პანაშვილი ქუთაისის საკრებულო ტაძარში ეპისკოპოსის ლეონიდის მიერ და შიორღის მონასტერში არქიმანდრიტის პიროსის მიერ მონასტრის კრებულთ. (5 1—1)

11 ქრისტეშობისთვის ღამის 1 საათზედ ხან-ოკლე ავანყოფინის შემდეგ გარდაცვალებულ პოლოცოვიკი
ალექსანდრე ნიკოლოზის ძე არდაზიანი,
რასაც აღუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა დედა განსაგებულის ნინო პეტრეს ასული, ძეი გიორგი და ზაქარია და დები ნატალია მესხისა, ანა და სოფიო. პანაშვილები ყოველ დღე დღის 12 ს. და საღამოს 7 საათ. გამოსვენება კვირას, 16 ქრისტეშობისთვის, დღის 10 საათზედ (საკუთარ სახლიდან 1 საპორის ტუპი, № 4.) და დაკრძალვა კუჩის წმ. ნინოს სასაფლაოზედ. (2—506—1)

შაბათს, 15 დეკემბერს, ავლადის პეტრე-პავლეს ეკლესიაში გადახდილი იქნება წლის წირვა და პანაშვილი
ნიკოლოზ თადეოზის ძის სიხანაშვილის
და
მარიამ რაჭელის ასულის ჩერქეზაშვილის
სულის მოსახსენებლად, რასაც აღუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა პირველის მიულოი, ხოლო მიორის მსული ელისაბედ სიხანაშვილისა. (1—1)

ქართული წარმოდგენა არტისტიკულ საზ. თეატრში
კვირას, 16 დეკემბერს 1907 წ. ქართულ დრამატულ საზოგადოების დახის მიერ წარმოდგენილი იქნება
იან ფანტომის წარმოდგენა
მღვდელი
პიესა 4 მოქმედებად, ივ. გომართელი.
მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნი ტასო აბაშიძე, 5. გაბუნია-ცაგაროსია, ო. ლე-ვაგა, ბ. ნებიერიძისა; ზ-ნი ვ. გაყრელიძე, გ. გედევანოვი, ვ. გუნია, ა. იმედალიანი, ი. ივანიძე, ი. თიფიძე, კ. ყოფანი, დ. ჩაკვიანი და სხვანი. დასაწყისი სწორედ დღის 12 1/2 საათზე. ადგილები ფასი ჩვეულებრივია. **დასაწყისი სწორედ დღის 12 1/2 საათზე. მდინე ვერსი გამგებინა ივ. გომართელი.** **რევისორი ვ. გუნია.**

ქართული წარმოდგენა ტფილისის საკრებულოს თეატრში.
შაბათს, 15 დეკემბერს, 1907 წელს, ქართულ დრამატულ საზოგადოების დახის მიერ წარმოდგენილი იქნება
I რაც არ მერეება არ შემეკრება
გამგებია 1 მოქმ. ვ. გუნიასი.
მონაწილეობს მთელი დასი. (1—405—1)
II საომრის ნაშთი
გამგებია 1 მოქმ. რუსულიდან

ტფილისის სახანო თეატრი. ოპერის არტისტთა ამხანაგობა.
შაბათს, 15 დეკემბერს, საიმბ. თეატრების არტისტთა ლ. სიმონიაშვილის ბენეფიციის წარმოდგენილი იქნება
„ღამისი“
ოპერა 4 მოქმედებად. მუსიკა რუბინშტეინისა.
მღანე. იღებენ: ქ-ნი ოკუნევა, ოკუნევი, ოკუნევი, ოკუნევი; ბ-ნი გინევი, გინევა-მევი, გინევი, საბანოვი, სიმონიაშვილი.
გაპლეტებისტრები: **გაღანია.** ფასები სადგენისა. დასაწყისი 8 საათზე. **ანონსი:** 16 დეკემბერს „ტფილა“ პუბლიკის; 17 დეკ. ვაჟთა მე-4 გიმნ. დარბ. მიწვევითა სახარვეზოდ „დეკემბ.“ და მადეტი. (0—20)

მ. ნაპიტნაშვილის ცირკი.
15 დეკემბერს, 1907 წელს, დღის წარმოდგენა „ჩენი შაბათი“, სამ განყოფილებად. მონაწილეობას იღებს სხვათა შორის დირექტორი ცირკისა პეტრე ოლეი. პირველად ახალი ფანტატიური ფერია. მონაწ. იღებს მთელი დასი და კორდელაქოტი. დასაწყისი 8 1/2 საათზე. კასა ღია 11-დან 2 საათამდე და 5-დან წარმოდგენის გაწყობამდე. დანერგებით პროგრამებში. მზადდება წარმოსადგენ-დ ფანტატიური ფერია. დირექტორი **მ. ნაპიტნაშვილი.** (1—508—1)

ქრისტიანული მისიონერული და წიგნების აგენტურა ამს. „სორაბანის“ ქალ. ცფილისში.
ბენეფიციამ დაიწყო მოქმედება 10 დეკემბერს. ღებულობს და ყიდულობს ყოველ გვარ ქრისტიანულ-გაზეთებს და სხვა და სხვა ბეჭდვითი სიტყვის ნაწარმოებს, როგორც საკომისიოდ ვაღი და უფადოდ, ისე ნაღდ ფულზედ
ამს. სორაბანის ქრისტიანული მისიონერული აგენტურა:
1) გორა—არქივი და მისიონერული. 2) მიხაილოვი—ა. ვანოშვილი. 3) კილიურა—ი. ცერკაძე. 4) ყურაღა—საკ. მალა. „სორაბ.“ ამს. 5) ქუთაისში—ი. კვიციანიძე. 6) სამტრედიის—უ. კობახიძე. 7) ფოთში—ი. კობახიძე. 8) ბათუმში—ს. ფარსკლავაშვილი. 9) ოზურგეთში—ი. ლომიძე. 10) ლ. ნაბუთში—ს. ცინცაძე. 11) ჩოხ. ტურში—ი. მგელიძე. 12) სოხ. ტურში—ი. მგელიძე. 13) თელავში—დ. გამყრელიძე. 14) სიღნ. ღში—
საქმის სიმტკიცისათვის ბენეფიციამ ამს. „სორაბანის“ გამგებობის კანტორაში წარმოდგენილი აქვთ ბე (ხალაგი). თვით ამხანაგობა კი დაარსებულია 1908 წელს, რომლის ძირითადი თანხა 15,000 მანეთს შეიცავს. ამ თანხის გარდა ამხანაგობის დამაარსებლის ყოველ შემთხვევისათვის პასუხის მტკიცებლად არიან თვის ქუჩა ქოხიდან 12,000 მანეთით. ამ რიგად ამს. „სორაბანი“ ყოველ შემთხვევისათვის მზად არის თავისი ქონებით პასუხი გასცეს ყოველ გვარ მოზოგინილებას და პირნათლად შესაძლებლობს თავისი ვალდებულება.
ამხანაგობის კანტორა მოთავსებულია მადათაის კუჩულეთი, სახლი № 6. ფოსტის და ლეტის ადრესი: Тифлиς, Товарищество „Сорабань“.
(10—5—1) გამგე ამს. მ. გინევილიძე.

საქართველო ნასატებიანი ქურნალი „ჯეჯილი“
დაარსებულია 1890 წელს
ამ 1908 წელსაც გამოვა ყოველ თვეში. მკითხველი მიიღებს წელიწადში 12 წიგნს. **ქურნალი ორი განყოფილება—პატრიზმისა და მორალითა.**
ამ 1908 წელს სხვათა შორის დაიბეჭდება ივ. გომართლის სტატია: „საფრანგეთის საზღვრებში და საზოგადოებრივი წყობილება“ და ილია აღმაშენებლისა: ბუნების ლექსიკონი (ბრემიდან) სურათებით.
1907 წ. ხელის მამულად დაურთავდათ სწორად აღბრუნებულ სურათებით, **ჯეჯილი ტფილისში ეღიბება 4 მან. ქალაქ-გარეთ ვაგზავით 5 მან. ნახევარი წლით 3 მან. ცალკე ნომერი 40 კაპ.**
ხელის მღვრთა მიიღება: წერა-კითხვის საზოგ. მადანში და თვით რედაქციაში არტიკლების ქუჩა, № 5.
მთელი სურათი 16 წიგნს, დღის 25 მან. ვინც რედაქციიდან წაადგინებს და ქალაქ გარეთ ვაგზავით 30 მ. რედაქციაში ყოველთა ყველა რედ. გამოცემული წიგნაკები. რედ. გამომცემელი **ინსტანსია თუმანიშვილი წერილობისა.**

თამაშის ქარხანა
საქ. სამ. „მირისა“ ცფილისში.
ურჩევს მუშტარს ახლად გასასყიდად გამოშვებულ შაპროსებს
არკობაზი
საუკეთესო ხარისხის თამაშისას.
10 ცალი 5 კაპ. 25 ცალი 15 კაპ.
საქარხნო მადანში სახალისი ქუჩ. ტელ. № 349. (40—415—21)

კახური ღვინო
პირველ ოქტომბრიდან ახლად გასსსს კახური ღვინოს სარდაში კახელ მკვანახეთა თვე. ჯანდირისა და ანდრესის-მხარეკელისა,
სადაც ღვინის მომზადებელთ ზემოთ ფასად შეუძლიანთ მიიღონ ნამდვილი კახური ხალხური ღვინო, ნამდვილი ყურმის ნაწერი. დარწმუნებულნი ვართ, რომ მომზადებულნი კმაყოფილნი დარჩნენ.
სარდადი მდინარეებს ქალაქ ტფილისში, ველიამინოვის ქუჩაზედ, აირუმივის სახლში, № 7 „მელი-ცინი“.
უმორჩილებლად ვთხოვთ ღვინის მომზადებელთ, ყურადღება მიუქციონ ცეტიკებს. (21—343—19)

ქეთქეთის და რევენის სამკურნალო კაბინეთი
მისიელ გედევანიშვილისა
იღებს ავადმყოფებს დღის 12—1, საღამოს 6—7 საათ. ყორღანოვის ქ. ვაგზავთ. სახლი № 20 ტელ. 791.
თვალის ექიმი
ბ. მ. ცხვილაძე
დორაბატის უნივერსიტეტის კლინიკაში ასისტენტად ნამყოფი, იღებს თვალთ ავადმყოფებს ყოველ დღე დღის 9—1 ს. და საღამოს 6—7 ს. ვერა ოლღას ქუჩა, № 31, სახლი სარაჯიშვილისა. (25—475—11)

ექიმი ბ. მ. მუსხელიშვილი
იღებს თვალთ ავადმყოფებს ყოველ დღე დღის 9—11 ს. კირონი ქუჩა № 9. (თვ.)

ექიმი ბ. მ. მუსხელიშვილი
იღებს ავადმყოფებს დღის 9—2 ს. საღამოს, —7 საათზე. ვერა ოლღას ქუჩა, № 25—(0—248)

ექიმი ბ. მ. მუსხელიშვილი
იღებს ავადმყოფებს დღის 9—2 ს. საღამოს, —7 საათზე. ვერა ოლღას ქუჩა, № 25—(0—248)

ქურთ, მკურნალ და ფეხის ექიმი ბ. ა. აბაშიანი
იღებს ყოველდღე ავადმყოფებს—შუადღის 12—2 ს., საღამოს 5—7 საათამდე, შიხალიძის ქუჩა № 114—ვეტიკლის“ სასტუმროს პირდაპირ. (50—385—42)

ქართული მისიონერული და წიგნების აგენტურა ამს. „სორაბანის“ ქალ. ცფილისში.
ბენეფიციამ დაიწყო მოქმედება 10 დეკემბერს. ღებულობს და ყიდულობს ყოველ გვარ ქრისტიანულ-გაზეთებს და სხვა და სხვა ბეჭდვითი სიტყვის ნაწარმოებს, როგორც საკომისიოდ ვაღი და უფადოდ, ისე ნაღდ ფულზედ
ამს. სორაბანის ქრისტიანული მისიონერული აგენტურა:
1) გორა—არქივი და მისიონერული. 2) მიხაილოვი—ა. ვანოშვილი. 3) კილიურა—ი. ცერკაძე. 4) ყურაღა—საკ. მალა. „სორაბ.“ ამს. 5) ქუთაისში—ი. კვიციანიძე. 6) სამტრედიის—უ. კობახიძე. 7) ფოთში—ი. კობახიძე. 8) ბათუმში—ს. ფარსკლავაშვილი. 9) ოზურგეთში—ი. ლომიძე. 10) ლ. ნაბუთში—ს. ცინცაძე. 11) ჩოხ. ტურში—ი. მგელიძე. 12) სოხ. ტურში—ი. მგელიძე. 13) თელავში—დ. გამყრელიძე. 14) სიღნ. ღში—
საქმის სიმტკიცისათვის ბენეფიციამ ამს. „სორაბანის“ გამგებობის კანტორაში წარმოდგენილი აქვთ ბე (ხალაგი). თვით ამხანაგობა კი დაარსებულია 1908 წელს, რომლის ძირითადი თანხა 15,000 მანეთს შეიცავს. ამ თანხის გარდა ამხანაგობის დამაარსებლის ყოველ შემთხვევისათვის პასუხის მტკიცებლად არიან თვის ქუჩა ქოხიდან 12,000 მანეთით. ამ რიგად ამს. „სორაბანი“ ყოველ შემთხვევისათვის მზად არის თავისი ქონებით პასუხი გასცეს ყოველ გვარ მოზოგინილებას და პირნათლად შესაძლებლობს თავისი ვალდებულება.
ამხანაგობის კანტორა მოთავსებულია მადათაის კუჩულეთი, სახლი № 6. ფოსტის და ლეტის ადრესი: Тифлиς, Товарищество „Сорабань“.
(10—5—1) გამგე ამს. მ. გინევილიძე.

მედიკალური კაბინეტი ბ. ი. მურადოვი
ყოფილი ორდინატორი მოსკოვის უნივერსიტეტის კლინიკის, იღებს შარდით, ვენერიულ (სიფილ.) და კანის ავადმყოფებს დღის 9—11 ს. საღამოს 5—7 საათზე. რტიშვილის ქ. № 1, ცეცხლის მჭრებელ რაზმის პირდაპირ. ტელეფონი № 711. (21—ბ.—24)

ქუთაისში ბ. დ. ნასარიძე
იღებს ავადმყოფებს ექიმ ნასარიძის ბინაზე. (846)

ქ. თ. ლავანი
ექიმი
ბ. მ. მუსხელიშვილი
მასწავლებლად ნამყოფი კივის ქალაქის სახელმწიფო სასწავლებელში და ინტერნად მშობიარეთა სახლში, მიიღებს ავადმყოფთ ყოველ დღე 9—12 საათამდის. ადრესი: ბ. მავგარიანის სახლი (ბარონის წარმოებ). (50—413—28)

ექიმი ბ. მ. მუსხელიშვილი
იღებს მინიგან სწავლებელთ ავადმყოფებს დღის 1—2 ს., საღამოს 5—7 საათ. გარდა კვირისა და დღის 8—9 საათზე. ვირობის ქუჩის კუთხეზე, ბარონის სახლი, № 92. (წ.უ—00)

მარინეს ეკლესიაში
ავლადარში სტაროსტის ამორჩევა, რომელიც დანიშნული იყო ცხრა ამა დეკემბრისათვის, არ შესდგა, ამისთვის ანიშნება მეორედ ვადა მინიგან (სტაროსტის) ამორჩევა **თექვსმეტს ამა დეკემბრისათვის**, თანახმად კლეროისის მოწყობისათვის, რასაც ეკლესიაში წმ. მარინეს ეკლესიისა აღუწყებს მრევლით ამა ეკლესიისათვის 1907 წელს, **თორმეტის საათის ნახევრისათვის**, დღის 9 ს. მარინეს ეკლესიაში. (1—504—1)

სახალხო უნივერსიტეტის ქართული სექცია. 1. კვირას, 16 დეკემბერს, დღის 11 საათ. ზუბოლოვილის სახლში სახალხო სახლი პეტრე ლის გულად ქართული წიგნებისა დეპტის ამ საათით: „სახალხო განათლება სკოლის გარეშე“.
2. ამავე სახლში, კვირას, 4 საათზე ექიმი ივ. გომართელი ქართულად წიგნებისა დეპტისათვის: „თავის ტვინი და მისი ნიშნები“ აღმაშენის პსიხიურ ცხოვრებაში.“ (3—2)

სახალხო თეატრი
ავგალის ქუჩა.
შაბათს, 15 დეკემბერს, 1907 წ. ადგილობრივ ს. ერის მოყვარულთაგან წარმოღვივებული იქნება
სალხის მშენი
ღამის 5 მოქმ. იბანიანი.
დასაწყისი საღამოს 7 საათზედ. ადგილების ფასი 10 კაპ. (1—1)

ქ. შ. წერა-კითხვის გამოცემაზედ საზოგადოების
წლიური პრემიის გაგრილება
დანიშნულია კვირას, 16 ამა თვის ტფილისის საზ. მანკის სადგომში. კრება დაიწყება დღის 11 საათზე. (2—1)

ცფილისი, 15 დეკემბერი.
პოლონეთის „სასკოლო მატეცა“-ს დასრულებულ რუსეთის მთელი პრესისა აღმაშენისა. ჩვენ ვაგებთ უკვე იყო მოყვანილი პროგრესული გაზეთების აზრი თვით მკურნალ ბიუროკრატების ამ ახალ მარტო-მარტოების შესახებ. როგორც მოსალოდნელი იყო, ოპორტიონის პრესისა ენერგიულად ჰქცევს მოყვარებას და წინასწარმეტყველებს დიდ გამწვავებას რუსეთისა და პოლონეთის ურთიერთობის საქმისათვის. „მოსკოვ“ ეწვევა „-ში, მარტო-მარტო, თავ. ტრუბეცკი პირდაპირ ამბობს, რომ მოსალოდნელია პოლონეთში აღსაყვამე მოხდეს. სხვა გაზეთები აჯანყებულნი არიან ამ მომენტს, ხოლო უკველად მოვიდნენ საჩუქრულიყო მომარტოების გაძლიერებას პოლონეთში, რადგან „დღისა და დღისა პოლონელ ინტელიგენციას მოესპო ერთადერთი გზა სამშვიდობო კულტურულ მუშაობისათვის“.
მაგრამ საინტერესო ისაა, რომ მატეცა-ს დასრულება არც მომდინარეობს მოსალოდნელის მიწოდებას. ნამინისტრალის ფეოდალოვის „სლოვა“ გაკვირვებულია მთავრობის ამ აქტით; ოქტომბრისტების „გოლოს მოსკოვ“, თუმცა ფრთხილად, მაგრამ მინც ჰქცევს წინააღმდეგობას „საკონსტიტუციო“ სამინისტროსათვის. უკანასკნელ გაზეთს ამ ამბავმა შემთხვევა მისცა თავის საზოგადოებრივი გამოთქვა ერთდროულად საკითხის ერთ-ერთ მხარის შესახებ: „გოლოს მოსკოვ“, როგორც იცით, ოქტომბრისტების ოფიციალური ორგანოა და, ცოტა თუ ზეერად, გამოსაქვამს აზრებსა და მიმართულებებს ამ პარტიისათვის, რომელსაც სახელმძღვანელო როლი აქვთ მისცა პირდაპირ „ში. ამიტომ ამ გაზეთის შეხედულება ერთდროულად პრობლემის ზოგიერთ მომენტზე ჩვენის მხრით ყურადღების ღირსია.
გაზეთი დღემდინდელი ფაქტორად აღიარებს ერთდროულად პრობლემის ისეთ მრავალფეროვან სახელწოდებში, როგორც რუსეთისა და ამბიას, რომ თვით სახელმწიფო უარესი ინტერესისა—სამართლიანად და სთანადოთ გადაწყვეტის ზოგიერთდროულ მოთხოვნას. პირველად ყოველი ყურადღების აქცევს ერის საკითხს და დასაყენის, რომ არა-რუსთა ენების დღენს არავითარი აზრი არა აქვს. გაზეთის შეხედულებით თვით რუსეთის

სახელმწიფო ინტერესები მოითხოვენ, რომ: 1) ადგილობრივი ენა საფუძვლად დაედოს ადგილობრივ სწავლების საქმეს, რასაკვირველია, იმ პირობით, როს სახელმწიფო ენის სწავლება უზრუნველყოფილი იქნას; 2) ადგილობრივი ენები ადგილობრივ თვითმართებლობის ენები უნდა იქნან აღიარებული და 3) ადგილობრივი ენების ცოდნა სავალდებულო უნდა იქნას მოსამართლეთათვის და სასამართლოებში ნებადართულ უნდა იქნას ადგილობრივი ენის თავისუფალი გამოყენება... რასაკვირველია, ასეთი პირობებია მინიჭებული იქნა, მაგრამ, უმჯობესია, ძალიან უკან სტოვეს ბიუროკრატის ეროვნულ პირობებს, რომელიც დღემდე გამოიხატება ადგილობრივ ენების სრულ უარყოფაში. ამ უმჯობესების ძალით, ოქტომბრის ტიპის ოფიციალური ორგანო ვერ მოიწონებს მთავრობის ასეთი პოლიტიკის პოლიტიკას და, ამრიგად, ვხვდებით, რომ რუსეთის მთელი საზოგადოებრივი აზრი წინააღმდეგია თვითმპყრობელ ბიუროკრატის ძალმომრეობის პოლიტიკას წინააღმდეგ. მხოლოდ უკიდურესი შეგარბენი და ცხადი რეპტიციები, როგორც „ნოვ. ვრ.“ არის, ტარის ცემით ეგებებიან მთავრობის პარპაროსულ აქტს და ახალ რეპრესიულ აქტებზე ისრულად აღიარებულ და გზადანეულ ბიუროკრატის. ამის არაფრად მიანიშნა, სრულიად არაფრად, საზოგადოებრივი აზრი, მიუხედავად ხალხის სიუფლირი და გაბედულად განაგრძობს თავის პარპაროსულ პოლიტიკას. ყოველ ფეხს გადადგმავს ის სიუსსავს სიუფლირის თვისება და არ პოტყობს, რის მოიპის მომავალში, როცა კაცობრივების პოლიტიკა თავის ნაყოფს გამოიღებს...

პოლიტიკა უმედეგ, სულ ახლო მომავალში ბიუროკრატის მახვილი ფანჯარილი უნდა დაეცეს თავში. რუსეთის მმართველ წრეებს მოსვენებას არ აძლევს ის გარემოება, რომ ფინლანდიის სარევილიუციო ხანაში თავისი ავტონომია დაიბრუნა და მშვიდობიან განვითარების გზაზე დადგა. ბევრს ეცადენ რეაქციონული წრეები პროვოკაციის საშუალებით ფინლანდიელთათვის რაიმე სახით თანამართლების გაედიდებინათ და ამ გზით მთავრობისთვის გაედიდებინათ ფინლანდიის საქმეში ჩარევა, მაგრამ ვერას ვახდენენ: ფრანგული ფინლანდიელი კონსტიტუციის ფარგლებს არ ასცილდნენ და შეძლებისადაცარად ასრულებდნენ მთავრობის ყველა მოთხოვნათ. ესაა ბიუროკრატია მოთმინება დაპყრობა და, როგორც სწინს, საბაზს აღარ ეჭმს

შელოცონი

ორიოდე სიტყვა ფილოსოფიურ მატერიალიზმის შესახებ
(შედეგი)
III
რამი გამოიხატება უმთავრესი აზრი მატერიალისტურ მსოფლმხედველობაში იმაში, რომ ერთადერთი სინამდვილეა აღიარებს მატერიალს. ფილოსოფიურ მატერიალიზმს საფუძვლად უდევს ატომისტიკური პიპოტიზმი. მაგრამ სწორეა იმით, რომ ატომისტიკა პიპოტიზმი, ყოველად შეუძლებელი იმის აღიარება, რომ კვყნიერება მართლა ამ ატომებისაგან შესდგება. დიფიკულტუროს მეტაფიზიკის გაცრელებას, სხვათა შორის, პიპოტიზმებიც უწყობენ ხელს. ყველამ ძალიან კარგად იცის, რომ ატომისტიკური პიპოტიზმი ასეთი ყლბი ფილოსოფიური სისტემაა აშენდა მატრი იმიტიზმ, რომ მტკიცეთ არ იყო გარკვეული, რა მნიშვნელობა უნდა ჰქონდეს პიპოტიზმებს მეცნიერულ კვლევაში. მატერიალისტებმა ატომისტიკური თეორია კემეტიზმად გამოაცხადეს, აღიარეს, რომ მთელი ქვეყანა ამ ატომებისაგან შესდგება და ამით დიფიკულტუროს მეტაფიზიკაში ჩაიფლნენ, რადგანც ემპირიული მეთოდით ჯერ დაუმტკიცებელია, რას წარმოადგენენ ეს ატომები, არსებობენ ისინი თუ არა. რა არის მატერია, რა თვისებები ახასიათებს მას, —ამაზე ბუნების მეტყველები ერთ ნაირს პასუხს არ იძლევიან, თვითაოუელი მთავანი თავისებურათა განმარტვებს მატერიალს. თქვენ წარმოიდგინეთ, არსებობენ ისეთი მატე-

რის უმიზეზოდ აპირებს „ფინლანდიელთა დამორჩილებას“. ყოველად უმიზეზოდ დათხოვილი იქნა საზოგადოებრივი გენგუბ. გერარდი, მომხრე კანონიერებისა და ფინლანდიის კონსტიტუციისა, და მისი ალგას ინიშნება მობრკივის ყოფილი თანამეგეზე ზენი. ეს ვარემოება ცხადი მომსწავებელია ფინლანდიის რეპრესიულ პოლიტიკის გამეფებისა და უკვე ცნობები მოდის, რომ იქ საპროტესტო მიტინგები იმართება. აი, საბაბიც ჩნდება: ფინლანდი ეურჩება უმადლეს განკარგვლებას და დასჯილ უნდა იქნას...

ამგვარად, ყოველივე იმ კალაპოტში სდგება, რომელიც პლევრს დროს იყო, და რესტავრაცია განხორციელებულია ფაქტიურად. რა საქროა ბიუროკრატისთვის იურიდიულად მისი განხორციელება? განა ის არა სჯობია სახელით კონსტიტუცია იყოს და სახრავი ისეთი თვითმპყრობლობისა იყოს?...

კიდევ და კიდევ ხალხის დამწყვამე.

დღე ისე არ გავა, რომ ჩვენს რედაქციას ოთხი და ხუთი წერილი არ მოუვიდეს საქართველოს სხვა და სხვა კუთხიდან, დამწებულ ხალხის გოდებითა და ვებით აღსავსე.

მეტად მივაგანია ამ სავალალო მოვლენის მიზეზთა ახსნა, რადგან ვისაც გონების თვლი ცოტად მიანი უჭირს, ეს მიზეზი აშკარაა... ჩვენ მხოლოდ გულის სიღრმად აპონაქნისის ვებით უნდა ვაუწყეთ ქვეყანას, რომ **საქართველო დაიშა.**

ამის იმანის ხალხი, ამის ვწერთ ჩვენ, ხმა თანაგრძობისა კი არსიდან გვემის. სხვა გზა აღარა დავგრჩენიარა, იერიქონის საყვირი უნდა ავიღოთ და კიდევ და კიდევ დავსახოთ ქვეყანას, რომ **საქართველოს დაიშა**, ქართველი ხალხს შამშილისა და სიკვდილის არღილი დასდგომა თავსა და აჩავენი ნუგეშისის სიტყვას არ ეუბნება უმედურს.

სად არის საზოგადოება? რადა სდუმს, ყური რად მოუყრუა ასეთ უმწერო ყოფაში ჩაჯარნილის ხალხის ვეგისა და სათანადო ქარისფლობის არ უწყვის? ყოველის მხრით აკლებული და მოქსათან გასწორებული ქუთაისის გუბერნია დამშეულია, ტფილისის გუბერნიაც ასეთსავე ყოფაშია, ქართველი საზოგადოება კი გულ გრილად შეგპურებს ამის და იმდენი უნარიც ვერ გამოუჩინა, რომ მეზობელ ერს მიანი მიჰმბაძოს, შეიკრიბოს და ასწონდასწონის საქმის ვითარება. ჩვენის აზრით, საქროა იხთა მიანი შეუდგეს ქართველი საზოგადოება ამ საკითხის გამორკვივას, მოახდინოს კრებები, მოილა-

რილისტები, რომელთა წარმოდგენითაც აღიარებენ მატერიალს თვისებაცა ყოფილა. ლამეტური, მავალითად, ამბობს, რომ ყველაფერი მატერიალისტურია; სულიც მატერიალს, მაშასადამე, აღმინიც მატერიალსა და, რადგანაც აღმინი აღიარებებს, აღბად, მატერიალს უნდა აზროვნებდესო. ბიუნების არ ეთანხმება იმ აზრს, ვითომც კერძო ატომი აღიარებდეს, მაგრამ ატომთა განსაზღვრულ კომპლექტს კი შეუძლიან აღიარებნო. თანამედროვე მეცნიერების სრულს უყოღინარობას იჩენს ბ-ნი ვეარცი, როდესაც ამბობს, გაუმჯობესებულ ფიზიკური პიპოტიზმით უნდა ესარგებლათ მეცნიერებს და ატომისტიკური თეორია ექსპერიმენტალურად (!!) დამტკიცებინათო. არავითარ გაუმჯობესებულ აპირატებით არ შეიძლება ატომების დახაზვა, რადგანაც ატომში — ფაქტია. შეარსება და საზოგადოებრივი მატერიალისტური მსოფლმხედველობის მოტრიალეთ ჰგონათ, რომ გარეშე ატომებისა მეცნიერება არ არსებობსო. მაშ, რითი უნდა აიხსნას არსებობა ოსტვალისა, რომელმაც ატომისტიკური პიპოტიზმი უარყო და წამოაყენა ენერგეტიკული პიპოტიზმი? ყველა სავანს, არის ოსტვალის ატომი, ორი მხარე აქვს; ერთს **სუბსტანცია** ჰქვია, მეორეს — **აქტივენცია**. ის, რაც საგანში უცვლელად რჩება, სუბსტანციაა, სავანს ცვლელად მხარეს კი არსტრუქტული აქტივენციას ეძახის. ასეთი შეხედულება არსტრუქტული ოსტვალის სინამდვილედ მიანი და ამბობს, რომ მეცნიერებულ საუკუნეში სუბსტანციალ აღიარებულ მატერიალს ადგილი ენერგია უნდა დაიკროსო. სუბსტანციალური ხსისათი მხოლოდ ენერგია

პარაკოს, გამოიკვილოს ხალხის ვასაკილი და დასაბუთებულის წინააღმდეგით მიმართოს იმას, ვინც მოვალეა მშვიგარკვი მიავილოს.

ამას წინაღ, ქუთაისის გუბერნატორის განკარგვლებით, მინდობილი ჰქონდათ იმის გამორკვივა, თუ საზრდის მხრით რა მდგომარეობაშია ქუთაისის გუბერნიის რამდენიმე მარა. გამორკვივას აღმოუჩინია, რომ ერთ მილიონ ფუთამდე სიმინდია საქრო. შედეგი რა მოჰყვა ამ დიავნოს, არ ვიცით...

რად დაეყა შავი ქვის ფასი ჭიათურაში?

(წერილი ბუღივიანს)
ამას წინადა იხარა—ში წავიკითხე ჭიათურელ კორესპონდენტის წერილი. კორესპონდენტი ზედს ემდურდა, რომ შავი ქვის ფასი ახე დაეყა და რომ მიზეზი ამ გარემოებისა ვერ გაეგო. თუმცა მე არავითარ ცნება არა მაქვს იმის შესახებ, თუ რა მდგომარეობაშია ქვსლატაცია შავი ჭიათურაში, მაგრამ ვვადებო რამდენადმე დაეკავყოფილ ქიათურელ კორესპონდენტის ცნობის მიყვარებაში.

ამ 20—30 წლის განმავლობაში, სხვა და სხვა ახალ გამოგონების წყალობით, საელნად განვითარდა ყოველ-გვარი მრეწველობა. განსაკუთრებით, 1900 წლის კრინისის შემდეგ, ფრთა შეისწავ გრგედ წყობულმა ხიდურტვილმა*) ანდუსტრიაში გერმანიაში, შვედეთში მტატებში, ინგლისსა და ბელგიაში. ამ ქვეყნებში დღეს ყოველ-გვარი სიდურტვილი ნაწარმები იწყება თუჯის მომზადებით, აქედან გამომყვით რკინა და ფლადით თამას მესმერის გამოგონების საშუალებით მომზადებულ თუჯში ერთ უსაზღვრადეს მასალას შავი ქვა შვადეგნს. ბუღივის უდიდეს სიდურტვილ ახსნაგდების ქარხანაში „ბრვითაისის“ შემდგვის მასალათა აშვადეგნ თუჯს:

მინეტი	—	—	3 ტონა**)
მინეტი წითელი	—	10	„
მინეტი ნაგრის ფერი	—	2	„
შავი ქვა	—	1	„
კახტინი	—	1	„
კვკისი	—	17	„
ესე-ივი 15 ტონა სხვა და სხვა მინერალურ საჭიროეა ერთი ტონა შავი ქვა, თუ მივიღებთ მხედველობაში იმ გარემოებას, რომ უკანასკნელ 4—5 წლის განმავლობაში ყოველ-გვარი სიდურტვილი ინდუსტრია უმაღლეს წინტროლშია განვითარდა, შეგვიძლიან ვთქვათ, რომ ქიათურის ქვაბგ თავის წარმდგობის საუკეთესო ხანა გაიარა. რა თქმა უნდა, შემსახეებულ სახელმწიფებში მატრეცე-			

*) ყოველ გვარი რკინული ნაწარმები.
**) ტონა დახლოებით მასაცო ფუთო.

აქვს და იგეც უნდა იქნას აღიარებული სუბსტანციათაო. ოსტვალის აზრი მე აქ იმიტიზმ კი არ მოვიყენებ, რომ მის გამოვიკომავო, არამედ იმიტიზმ, რომ მატერიალისტის დაუმტკიცო: შესაძლებელია აღმინი ატომისტიკური პიპოტიზმის მომხრე არ იყოს, მაგრამ მეცნიერულს ნიადაგზე კი იღვეს. ოსტვალის ატომისტიკური პიპოტიზმს მომხრე არ არის, მაგრამ გამოჩენილ ბუნებისმეტყველოდ კი ითვლება ეგრეპაში.

ატომისტიკური თეორია მხოლოდ პიპოტიზმი და ყველა, ვინც კი იმის ისე არ შეხედეს, როგორც პიპოტიზმს შეეყურება, დიფიკულტუროს მეტაფიზიკის თავს ვერ დააღწეს. რადგანაც მეცნიერულად ჯერ დამტკიცებული არ არის სიმართლე ატომისტიკური თეორიისა, ე. ი. სანამ ჯერ დამტკიცებული არ არის, მართლა ქვეყნიერება იმნარის ატომებისაგან შესდგება, როგორც ამას მატერიალისტები გვესწვლიან, სპირიტუალისტაც ისეთივე უფლებებაც ცოცხალ არსებად წარმოიდგინოს ატომი, როგორც მატერიალისტს—უსულო ნივთიერებად. მეცნიერება კი, რომელიც მტკიცეთ ემპირიულ ნიადაგზე სდგას, ერთსაც უარყოფს და მეორესაც, ან, უკეთ რომ ვსთქვათ, არც ერთის მხარეს იჭერს და არც მეორისს.

შემეცნების თეორიის თვალ-საზრისით მატერიალიზმი მეტაფიზიკური სისტემაა, რადგანც მას აზრათა აქვს მსოფლო ისე წარმოიდგინოს, როგორც ნამდვილად არსებობს, და არა ისე, როგორც ჩვენ გვეჩვენება. შემეცნების ფარგლებში იყოფება მხოლოდ ის, რაც ჩვენის განმარტების შემწეობით, ე. ი. ცლით, შეგვიძლიან დავადასტუროთ. ატომი ცდის გარეშე იყოფა და ამიტომ მეტე-

ათურის ქვას არა ზმარებენ. შავი ქვა გამოიქვით მრავალიდან (ურა-ბრეტო). ინდოეთიდან, ესპანიიდან და სხვა ადგილიდან. ყოველ შემთხვევაში ჩვენ ქვას პირველი ადგილი უნდა სჯერდებოდეს, მაგ ყველამაგ ბაზარზე, რომ სხლი არ შეემაღა, სხვათა შორის, რუსეთის დეგვანდელ არეულ ვითარებას. ამას გარდა, საუკეთესო ხანას შავი ქვის წარმდგობას ორი გარემოება გადაეგდება წინ: პირველი ის არის, რომ განადაა წარმდგობა (მაგალითად ბრაზილიაში) ისეთ ადგილებში, სადაც შავი ქვის გამცტანა წინად ხარჯდებოდა მთარადა, წინად ადვილად გამცტანა და საუკეთესო თვისების ქვას, როგორც ქიათურისა, ვხვნი შეტყობება ვერ უწყედნენ. დღეს შავი ქვის არეულმა ფასმა ბაზარს შემსახეებულ ქვეყნების ქვეგ შემატა. მაგრამ ეს არაფერია. ერთი უმთავრესი მიზეზი შავი ქვის ფასის დაწვევას ჩვენში ამერიკის დეგვანდელი კრინისაა.

ქ ცოცა უნდა გადაეგვიფო ჩემი წერლის პირდაპირ ხაგანს და შეგვხვ ამერიკის დეგვანდელ კრინისს და აღვნიშნო ის, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ამ კრინისს საზოგადოდ სიდურტვილ ინდუსტრისთვის, რამიაც ჩვენი მანგანვი შედის. დეგვანდელი კრინისი ამერიკაში, რაიცა შესაძლებელია მოვლო დროში გვრებასაც ვწვივო, ცნობილ გერმანიისტთა აზრით, შეიგია, სხვათა შორის, ორ უმთავრეს მიზეზისა. პირველი მიზეზი არის, ოქროს გამზავლების გამო, მეტის-მეტად არეული ფასები ყოველ გვარ საგნებზე. მეორე—გადიდებული კრედიტი. წასულ საუკუნეში გერმანიაში, რუსეთში, მექსიკაში და შვადეთში სხვა პატარა სახელმწიფოებში მამბა ინგლისს და ვერცხლი, როგორც სახელმწიფო ფული, მძხმ და გააბატონა ოქრო. ვერცხლის გაუქმება, როგორც ფულსადა, გაამცტარა ოქრო. ყველა ქვეყანაში მამართლა ოქროს მადეგბ და უკრებელი ოქრო განადა მსოფლიო ბაზარზე.

ამ გარემოებაში აი, რა შედეგი მოიტანა: ოქროს გააფეგამ ანუ, როგორც ვთქვით, გამრავლებამ გაამცტარა ყოველ გვარი საგანი, რასაც ოქროში ვვვლით. საგნის გაამცტარებამ, ე. ი. ყოველ გვარ ნაწარმების არეულმა ფასებმა გააღრკვედა და გაამრავლა სხვა და სხვა გვარი ინდუსტრია. ეს უკანასკნელი იმ წინამდებეა დაედა, რომ გამრავლებული ოქროე-ადარ გვე. ადგილი მისახვედრია, რომ ამ გარემოებას შედეგად კრედიტის საჭიროება მოჰყვებოდა. მართლაც, გადიდა კრედიტი პანკეპში და გარეგულა სვექულია მარტაზე.

წინადელი პანკეპში ახე იქნედადენ: რომ გაეადვილებინათ ლითონის ფულის გირვულთაგია, სეგმდნენ ქადალდებს, ან ქადალდის ფულს, როგორც ჩვენში ეძინან, და ამ ქადალდის ფულის შესაფერ ოქროს ან ვერცხლს, სარდალში ინახავდნენ. დეგვანდელ პანკეპში კი (მაგალითად ბელგის „ნაგონალლურ პანკეპისა გასამი) გაააფეგმულ ქადალდების მსოფლიო 1/5 ოქრო ან 5 ფრანკიანი ვერცხლი ინახება. (ბუღივა ჯერ კიდევ შემეტრესტია). ინგ-

ფიზიკის საჭეფს ეკუთვნის. შეგვიძლიან თუ არა ცლით დავამტკიცოთ ატომის არსებობა? ვერა. მაშასადამე, იმ განმარტებითა რომელიც პირველ თავში მოგეცეთ, ის თეორია, რომელიც აღიარებს რომ სინამდვილეში ქვეყნიერება მართლა ამ ატომებისაგან შესდგებაო, მეტაფიზიკური უნდა ვეწოდოთ. ჩვენ ხომ ვსთქვით წინათ, რომ შემეცნება ისეთის საკითხებისა, რომელთაც შე—გარძობიერი ხსისათი აქვთ, ყოველად შეუძლებელია. შემეცნება შედეგია ცდისა; ცდა კი მხოლოდ ჩვენის გარძობების შემწეობით შეიძლება. როგორც დემოკრის შემეცნება ვერ შეგვიძლიან მატრი იმიტიზმ, რომ იგი შეგარძობიერი ხსისათისა, სწორეთ ასევე ვერ შეგვიძლიან შემეცნება ატომებისც. ატომები აღმინის შემეცნებით ფარგალში არ იყოფებიან, ატომში მხოლოდ მერციერებისათვის ხელ-საყრელი პიპოტიზმა.

ჩვენ ხომ ვიცით, რომ მეცნიერებას მხოლოდ იმასთანა აქვს საქმე, რის დამტკიცებაც ცდის შემწეობით შეიძლება. ცდის შემწეობით ჯერ არავს დაუმტკიცებია, რომ ქვეყნიერება მართლა ამ ატომებისაგან შესდგება, და ამიტომ მატერიალისტიკური მსოფლმხედველობა მეტაფიზიკური მსოფლმხედველობად უნდა ვაღიაროთ. ასეთის აზრისანი არიან ატომისმის შესახებ ისეთი ცნობილი მეცნიერები, როგორც არიან, მავალითად, დიუბუარეიონი, ტეტო, მენდელეევი და სხვები. ვინც იმ დეკვირვების ძალით, რომელსაც ქიმიურსა და ფიზიკურ მოვლენებზე ახდენდა, —ამბობს კონრელიუსი,—პიპოტიზმს დამტკიცებულ ფაქტად აღიარებს, ვინც, მაგალითად, აღიარებს, რომ მსოფლო

ღობის და შემოკის საჭეფით მანკეპში ოქრო მხოლოდ ერთ მერციერებზე ნაწილს ხან უფრო ნაკლებსაც შეადგენს გამოვლელ ფასთან ქადალდების, ან ქადალდის ფულისს შემეცნებით მანკეპში სელემდვანდებულ ოქროს სრულით, რომ განსაკუთრებულ ოქროს სრულით სრულით მელ არ შთაქვს. ბანკ ნდელიობს, რომ შეიძლება ცოცა ოქრო შეინახოს სარდალში, რადგან იგის, რომ დღეს მასთან მარბებულ ფულს ერთად არ მოითხოვოთ, რასაკვირველია, მალევე ნდელი კრინისი არ მოხდა. გარდა ამისა ინგლისსა და ამერიკაში ძრველ გავრცელებულია ჩვენის საშუალებით გაღის გადანდა (Vintment), როგორც გერმე პირეც, იხე პანკეპს შორის.

ბანკეპს ხელს უწყობს ასეთ ობიექტში მი გვერდ წოდებული „clearing houses“, ე. ი. ისეთი დაწესებულება, სადაც ყოველ დღეს იგრობებიან ყველა პანკეპის აქვტები და თავიანთ ვალს (solde) ახლოვნენ ჩვენის საშუალებით. ასე რომ წლით წლამდე მილიონებით ობიექტები იხედება, რომ ერთის კამიკის ლითონის ფული არა სჯირდებათ პანკეპს.

მაგრამ მძღა უფადეო ამბავი. ერთ შემეცნებ დღეს, ამერიკის თავამეგებულ ტრესტების ერთმანეთში ბრძოლის გამო პირქაზე დაეგა ფასიანი ქადალდები. ამერიკის საზოგადოება პანკეპს მაინც არაფერს დაფასიანი ქადალდები ოქროს მეტაფიზიკურ, —დახე უმედეგებას!—პანკეპს ცნოილი დახვდა! ამ ამბავი მთელ ამერიკას ეფლავასავით მოეფა. ოქრო აღარსა იბიქებოდა. ახე დაეგა კრინისი ამერიკაში.

საქმე იქამდის გამრავალა, რომ შვედეთელ მეტრების მდინარი ფარმები მეტებს იდიურ ქირის მაგიერ ჩეკებს აძლევდნენ. ამას რა შედეგი მოჰყვა, მეთოზელოც მიხვდება. ამ კრინისა გვერდებზე დაე იქონია გაგლენა, დღეს ყველა ხარვეწელი ხედილობს რამდენადაც შეიძლება შეამცროს წარმოდება. ახლეთ შერება მდნების გადახადვით ქვებში (Hant punneau). ამერიკაში ათასობით რჩება უდავილო ბუქა ქუჩაში. ბაზარზე განადა დიფიკული შედურტიული ნაწარმები გვერდისა, სადაც გამრავლო კრედიტი დაუთუ ხვალ უნდა ჩახვავს. ფლადმა უკვე 1,10 მარკა დივილო ტონაზე გერმანისა და ინგლისში. კერძოდ ბელგიაში ამ წლის დასაწყისში 88 მადნების გადახადვით ქვები წარმოდება, დღეს მეტის უკვე გაქტა და ახლეთ ბუქა უდავილოდ დარჩა. მრეწველები ადარ იდენჩ მადნებს გრმელის ფრით (à longue term) იმის შიშით, რომ არ იგინა ხვალ ბაზარზე რა მოხდება, ერთის ხრეყვით. შემეცნება სიდურტიული ინდუსტრია და ამითა შეიძლება შავი ქვის მთიანდებობა.

მე გგონია, ეს არის ერთი უმთავრესი მიზეზი შავი ქვის ფასის დაწვევასა. სამწუხრედ ასეთმა გარემოებამ შეიძლება დაუხანს გასტანოს, თუ საფრანკოსი დიფიკულტუროს ოქრომ არ შეიკვე, დროებით მანგ, საზოგადოდ კრინისი და ან დაამყარა საზოგადოებაში ნდობა.

• გარკვიანი.

მართლა ისეთს პატარა ატომებისგან შესდგება, რომლებიც ქიმიით განსაზღვრულ ურთიერთობაში იწყოფებიან და ვინც, მაშასადამე, იმ აზრისა, რომ გლობობის შესახებ ჩვენ ყლბს შეხედილობის ვებულობთ მსოფლოში, კემეტიკური შეხედულება კი ისეთი იქნება, რომელიც ამ პიპოტიზმს შეეყურება, —ვინც ამას იტყვის, ის რასაკვირველია, წმინდა ემპირიულ კვლევა-ძიების ნიადაგს ყაცილდება და დიფიკულტუროს მეტაფიზიკის გზას დაადგება.*) ამიტომ რიალოზმა, როგორც საბუნებისმეტყველო მეცნიერული მეთოდის, შეუწყვდობა, —ამბობს ფიფინგი, —მაგრამ სულ სხვანაირად არის საქმე, როდესაც მეთოდლი სისტემად გადაიქცევა ხოლმე. მის სრული უფლება აქვს თვითაოუელი ცვლილება და ფუნქცია ორგან-ზმისა ხორციელად ჩასთვლოს, მაგრამ როგორც სისტემა, იგი უფრო შორს მიდის და არწმუნება, რომ მოვლენანი შეგნების მხოლოდ ტვინის ცვლილებანი ან ფუნქციები არისო. მისი უდიდესი შეკლომცაი სწორეთ ამში მდგომარეობს.**)

ინგლისელი გამოჩენილი ფიზიოლოგი ჯემსი თუმცა აღიარებს, ფსიხოლოგია ბუნებისმეტყველების ნაწილიაო, მაგრამ ივევ დასძენს, „ჩვენი თეორია, რასაკვირველია, მატერიალისტიკური თეორიად არ შეიძლება ჩაითვალდეს.“**)

სრული უსაფუძვლობა მატერიალისტიკური სისტემისა ფსიხოლოგიაში იჩენს თავის სტუდირ მოვლენათა აღნის დროს მატე-

*) იხ. G. Korneilusz: „Введение въ философію“, 83. 40.
**) იხ. G. Гейдинъ: „Очерки психологіи“, 83. 62.
***) იხ. У. Диемъ: „Психологія“, 83. 6.

ახალი აზიანი

გადმოსახლება. შარშანწინ კავკასიის უმაღლესმა აღმინისტრაციამ გა...

უმაღლესი საბჭო. 13 დეკემბერს, დღის 11 საათზე ორი უმა...

გადაცდა. 13 დეკემბერს, საღამოს 6 საათზე, პოლიციის მე-9 უბანში...

ქართველ მამადიანთა წერილი. ჩვენ ვნახეთ ერთი კერძო წერილი, რომელიც...

გასამართლება. გუშინ, 13 დეკემბერს ტფ. ოლქის სასამართლომ გაარჩია...

ჩვენ ვნახეთ ერთი კერძო წერილი, რომელიც გამოუგზავნია აქარელ მამადიანთა ერთ ჯგუფს...

ახალი გაზეთი. კვირას, 16 დეკემბერს გამოვიდა ახალი ყოველ დღიური გაზეთი...

მოკლულს ვინაობა როგორც აღვნიშნეთ, უცნობებმა 12 დეკემბერს არხანგელსკის ქუჩაზე...

მშობელთა წრე. ამ დღებში ტფ. ოლქის რეალურ სასწავლებლის მშობელთა წრის...

როგორც შეეძლება, სურვილი აქვთ შეკრიბონ აქვეყნებენ გამოსცენ...

დეკემბერს, საღამოს 6 საათზე პოლიციის მე-9 უბანში...

13 დეკემბერს, საღამოს 8 საათზე ტაბორის ქუჩაზე...

პრესის

პაპოვმა დაასრულა „როსისიაში“ თავისი წერილი...

ხასიათდება, როგორც საზოგადოებრივი ცუდმა მატერიალიზმის პროცესებში. სივრცეში იმყოფება...

ჩვენ ეკლესია მაინც ვერ მიიღებს, რადგან მთელი მართლ-მადიდებელი ეკლესიის ინტერესების...

ავტორი აქვე იცხადებს, რომ მას არა სწამს, ვითომ ქართველებს ეკლესია სეკულარული...

1) საქართველომ ეკლესიამ 1811 წელს მთავრად...

ავტორი ცხადებს, რომ მას სწამს, ვითომ ქართველებს ეკლესია სეკულარული უნდა ჰქონოდა...

1) ვითომ რუსეთის ხაზინამ საკუთარი ფულით იწარმოა ქართული ეკლესიის...

დინარეობს ამავე თუ მართო ხორციელი მოქმედება...

დინარეობს ამავე თუ მართო ხორციელი მოქმედება, არამედ ამასთანავე ერთად მოვლენაში...

დინარეობს ამავე თუ მართო ხორციელი მოქმედება, არამედ ამასთანავე ერთად მოვლენაში შეგნებისას...

დღის გლეხობის ინტენსივობის ხარისხი 18 დეკემბერს...

თავად-მზარეობის აგრარული კომისია 1905-1906 წლების აგრარული მომართობის გამოწვივა...

წელს თებერვლის ბოლო რიცხვებში ტფ. გუბერნიის თავად-მზარეობის საგანგებო კრებაზე...

ავტორი აქვე კომისია მუშაობს. უკვე შეუდგინა თავის მოქმედების ანგარიში...

მიწათ-მფლობელობის გასაფართოებლად, განაგრძობს კომისია, ადგილობრივ მცხოვრებთ...

კომისიის დახმარებით დიდმა და პატარა გამოაყენეს გ. დ. გაბაშვილისაგან შეუძენია...

დღის გლეხობის ინტენსივობის ხარისხი 18 დეკემბერს...

სამრეწველოების დეპუტატთა კრება 13 დეკემბერს კრება დაიწყო დროებითი თავმჯდომარის მ. ან. თათბაძის ხელმძღვანელობით...

დღის გლეხობის ინტენსივობის ხარისხი 18 დეკემბერს სოფელ წიღვის-ნია 18 დეკემბერს...

*) იხ. Г. Гейдинг, «Очерки психологизма», стр. 61. **) იქვე, стр. 59-60.

